

Eventyr For Alle

De seks svaner

Brødrene Grimm

De seks svaner

En gang var det en konge som var på jakt i en stor skog, og der jagde han så ivrig etter et dyr, at ingen av folkene hans klarte å følge ham. Da det ble kveld, stansa han og så seg rundt, og da så han at han hadde forvilla seg bort. Han lette lenge etter en vei ut, men han kunne ikke finne noen. Da fikk han se ei gammel kone med ristende hode som kom imot ham, men den kona var ei trollkjerring.

«Kjære mor», sa han til henne, kan De vise meg veien ut av skogen her?»

«Å ja, herre konge», svarte hun, «det kan jeg selvfølgelig. Men jeg har et vilkår å komme med først, og kan De ikke oppfylle det, så kommer De aldri ut av skogen mer og må bli her og dø av sult.»

«Hva er det for et vilkår?» spurte kongen.

«Jeg har ei datter», sa den gamle, «hun er så vakker som det går an å være i denne verden, og fortjener vel å bli dronninga Deres. Vil De ta henne til kone, så skal jeg vise Dem veien ut av skogen.»

I sin hjerteangst gikk kongen med på dette, og den gamle leide ham så med seg til et hus, hvor dattera hennes var.

Dattera tok imot kongen som om hun hadde venta ham, og han så nok at hun var meget vakker, men allikevel likte han henne ikke, ja han kunne ikke se på henne uten å kjenne en slags merkelig redsel.

Etter at han hadde tatt jenta opp til seg på hesten, viste den gamle ham veien, og så fant kongen igjen frem til sitt kongelige slott, hvor bryllupet stod.

Kongen hadde vært gift en gang før, og han hadde fått syv barn med sin første kone, seks gutter og ei jente, og de elska

han over alt i verden. Da han nå var redd for at stemora ikke skulle være god mot dem, ja kanskje til og med gjøre dem noe ondt, så førte han dem bort til et ensomt slott, som lå midt i skogen. Og slottet lå så ensomt til, og veien dit var så vanskelig å finne, at han ikke kunne finne det selv en gang, hadde ikke ei klok kone gitt ham et garnnøste med en vidunderlig egenskap: Når han trilla det i vei foran seg, så vikla det seg nemlig opp av seg selv og viste ham veien.

Men kongen gikk så ofte ut til de kjære barna sine, at dronninga begynte å merke seg at han var så mye borte. Hun ble nysgjerrig og ville vite hva han holdt på med ute i ville skogen så titt. Så gav hun tjenerne hans mange penger, og så avslørte de hemmeligheten hans til henne, og fortalte henne også om garnnøstet som viste ham veien.

Da hadde ikke dronninga ro på seg før hun hadde funnet ut hvor han gjemte nøstet. Og så sydde hun seks små hvite silkeskjorter, men siden hun hadde lært trolldomskunster av sin mor, så sydde hun trolldom inn i skjortene. Og da kongen en gang var på jakt, tok hun med seg skjortene og gikk ut i skogen, og nøstet viste henne veien.

Barna, som så noen komme langt borte, trodde at det var den kjære faren deres som kom, og sprang glade hen for å møte henne. Da kasta hun ei skjorte over hver av dem, og i det samme skjorta rørte ved dem, var de omskapt til seks svaner, som fløy bort over skogtoppene. Og dronninga gikk vel fornøyd hjem, og mente at nå var hun kvitt stebarna sine. Men jenta hadde ikke vært sammen med brødrene sine, og dronninga visste ingenting om henne.

Den neste dagen kom kongen og ville se til barna sine; men han fant bare den lille dattera si.

«Hvor er brødre dine?» spurte kongen.

«Åh, kjære far», svarte hun, «de er borte og har latt meg bli

igjen her alene.»

Og så fortalte hun, at hun hadde stått ved vinduet og sett hvordan brødrene hennes fløy bort over skogen som en flokk svaner. Og hun viste ham fjærene som hadde falt fra dem i gården, og som hun hadde plukka opp. Da sørga kongen, men han skjønnte ikke at det var dronninga som hadde gjort ugjerninga, og siden han var redd for at det skulle gå galt med dattera også, så ville han ha henne med seg. Men hun var redd for stemora, og bad kongen om at hun måtte få lov være i skogslottet bare denne siste natta.

Den stakkars jenta tenkte: «Dette er ikke et godt sted for meg mer, jeg vil dra ut og lete etter brødrene mine.»

Og da natta kom, rømte hun sin vei og gikk langt inn i skogen. Hun gikk hele natta og hele den neste dagen, til hun var så trett at hun ikke kunne orke å gå lenger. Da kom hun til ei hytte i skogen, og der gikk hun inn og fant ei stue med seks små senger i. Men hun vågde ikke å legge seg i en av dem, hun krøyp bare inn under den ene og la seg på det harde gulvet for å sove der om natta. Men idet sola holdt på å gå ned, hørte hun det suse i lufta, og så seks svaner komme flyende inn gjennom vinduet.

De satte seg på gulvet og blåste på hverandre, så de blåste alle fjærene av hverandre, og svanehammen vrengte de av seg som ei skjorte. Da så jenta at det var brødrene hennes, og hun ble så glad og kom krypende frem fra under senga. Brødrene ble ikke mindre glade da de så lillesøstera si, men gleden deres fikk ikke vare lenge.

«Dette er ikke noe bra sted for deg å være», sa de til henne, «for dette er et herberge for røvere og mordere, og kommer de hjem og finner deg her, så dreper de deg.»

«Kan ikke dere beskytte meg da?» spurte jenta.

«Nei», svarte de, «for det er bare et kvarter hver kveld at vi

kan legge svanehammen av oss og ha vår menneskelige skikkelse, og så blir vi til svaner igjen.»

Da gråt søstera og sa: «Kan dere ikke bli forløst?»

«Nei, dessverre», svarte de, «det er for vanskelig å få til det. Da måtte du ikke snakke og ikke le i hele seks år, og i den tida måtte du sy ei skjorte til hver av oss av hvite stjerneblomster. Men kom det et eneste ord over leppene dine, så var hele arbeidet forspilt.»

Og da brødrene hadde sagt dette, var kvarteret over, og de fløy igjen ut av vinduet som seks svaner.

Men jenta tok den bestemmelsen at hun skulle forløse brødrene sine, om det så skulle koste henne livet. Hun gikk ut av skoghytta og langt inn i det innerste av skogen; der satte hun seg opp i et tre og var der om natta. Den neste morgen gikk hun ut og plukka stjerneblomster, og gikk så i gang med å sy. Hun kunne ikke snakke med noen, og le hadde hun ikke lyst til; hun satt stille og så bare på arbeidet sitt.

Da hun nå hadde vært der i skogen i lang lang tid, skjedde det at kongen der i landet var på jakt, og at jegerne hans kom til det treet jenta satt i. De ropte til henne og sa: «Hvem er du?»

Men hun ga ikke noe svar.

«Kom ned til oss», sa de, «vi skal ikke gjøre deg noe.»

Hun rista bare på hodet. Og da de fortsatte å presse henne med flere spørsmål, så kasta hun gullhalsbåndet sitt ned til dem, og tenkte at hun skulle gjøre dem tilfredse med det, men de fortsatte å rope. Da kasta hun beltet sitt ned til dem, og da ikke det heller hjalp, kasta hun ned strømpebåndene sine, og litt etter litt kasta hun ned alt som hun kunne være foruten, så hun ikke hadde mer igjen enn den hvite underkjolen sin. Men jegerne lot seg ikke vise bort med sånt, de klatra opp i treet, løfta jenta ned og bar henne til kongen.

Kongen spurte: «Hvem er du? Og hva gjør du oppe i treet?»
Men hun svarte ikke.

Han spurte henne på alle de språk han kunne, men hun var stum som en fisk. Men fordi hun var så vakker, så rørte det kongens hjerte, og han fikk stor kjærlighet til henne. Han slo kåpa si om henne, løfta henne opp på hesten sin og førte henne til slottet sitt. Der lot han henne få kostelige klær på seg, og nå lyste hun i sin skjønnhet mer enn den lyse dag; men ikke et ord kunne de få ut av henne. Kongen satte henne ved sin side ved bordet, og hennes beskjedne mine og hennes saktmodige fremferd bergtok ham så, at han sa: «Henne vil jeg ha til kone og ingen andre i verden.» Og noen få dager etter holdt han bryllup med henne.

Men kongen hadde ei ond mor. Hun var ikke fornøyd med ekteskapet og talte ille om den unge dronninga.

«Hvem vet hvor den jentungen kan være fra», sa hun, «en slik en, som ikke har mål og mæle, hun er ikke verdig en konge.»

Om et år, da dronninga brakte sitt første barn til verden, tok den gamle barnet fra henne, og klinte blod omkring munnen på henne mens hun sov. Og så gikk hun til kongen, klagde over henne og sa at hun var en som åt menneskekjøtt. Men kongen ville ikke tro det, og aksepterte ikke at noen gjorde henne noe ondt.

Men hun satt alltid og sydde på de seks skjortene, og brydde seg ikke om noe annet.

Neste gang, da hun igjen fødte en vakker gutt til verden, gjorde den slemme svigermora det samme som før; men kongen kunne ikke få seg til å tro på det hun sa. Han sa: «Hun er for from og god til at hun kan gjøre noe sånt; hadde hun ikke vært stum, så hun kunne unnskyldte seg, og da ville hennes uskyld straks komme for dagen.»

Men da den gamle røvet det nyfødte barnet for tredje gang og klagde på dronninga, så kunne ikke kongen gjøre noe annet, han måtte overgi henne til retten, og den dømte henne til å lide døden på bålet.

Da dagen kom, og dommen skulle fullbyrdes, akkurat da var den siste dagen av de seks årene over, da hun ikke måtte le og ikke snakke, og dermed hadde hun forløst brødrene sine fra trolldommen. De seks skjortene var også blitt ferdige; bare på den siste mangla ennå det venstre ermet.

Da hun nå ble ført til bålet, tok hun skjortene med seg; og da hun stod øverst på veden og de skulle til å tenne den, så hun seg rundt. Da kom det seks svaner susende gjennom lufta. Og da så hun at forløsningen deres var nær, og hjertet rørte seg i henne av glede.

Svanene slo seg brusende ned omkring henne, slik at hun nå kunne kaste skjortene over dem. Og idet skjortene rørte ved dem, falt svanehammen av, og der stod brødrene lys levende, friske og vakre; bare den yngste mangla den venstre armen, han hadde en svanevinge på den venstre sida i stedet. De klemte henne og kyssa henne, og dronninga gikk bort til kongen, som satt der rent forskrekka, og hun begynte å snakke og sa: «Kjære mann, nå tør jeg tale og åpenbare for deg at jeg er uskyldig, og at jeg er falskt anklagd.»

Og så fortalte hun ham om hva den gamle hadde gjort, hvordan hun hadde tatt barna fra henne og gjemt dem. Da ble de, til kongens store glede, ført frem for ham, og den onde svigermora ble til straff bundet til bålet og brent til aske. Men kongen og dronninga, og de seks brødrene hennes, levde sammen i fred og lykksalighet i mange år.

Eventyr For Alle.no

Les og hør kjente og ukjent eventyr,
gratis på norsk!

eventyrforalle.no

Tysk folkeeventyr fra samlingene til Jacob Grimm (1785–1863) og Wilhelm Grimm (1786–1859). (Offentlig eiendom - public domain)

Originaltittel: Die sechs Schwäne

Norsk oversettelse: Karl-Robert Rønning

Basert på:

- Norske oversettelsen *De seks vilde svaner* av Ingeborg von der Lippe Konow (1860-1929) fra [Grimms eventyr. Første samling, 1897](#) (Offentlig eiendom - public domain)
- Tyske originalteksten fra [Kinder- und Haus-Märchen Band 1, 1857](#) (de.wikisource.org) (Offentlig eiendom - public domain)

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DeLPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustratør: Robert Emmett Owen (1878-1957)

Kilde: [Grimm's Fairy Stories, 1922 \(archive.org\)](#)

Dette arbeidet er fri for kjente opphavsrettsrestriksjoner.